

KAKO NAJ IZKORISTIMO LETINO SADJA IN VRTNIN

Po opravljenih ocenah pričakujemo letos mnogo večji pridelek vrtnin kakor lani. Cenijo celo, da bo večji od povprečnega pridelka v zadnjih letih. To se je že pokazalo pri tistih pridelkih, ki so že dozoreli, kakor so: zelena solata, špinača, grah, češnje itd.

Glede na manjšo ali večjo deficitarnost, ki je v zadnjih letih večinoma vladala na trgu sadja in vrtnin in ki jo je le izjemno prekinjal nepričakovano velik pridelek nekaterih kultur, ponudba teh važnih živil ni mogla enakomerno in v celoti zadovoljiti povpraševanja. To je odsevalo v nezadostni založenosti tržišča s temi pridelki, kar je zopet imelo za posledico velike spremembe in znatne teritorialne razlike v cenah.

Lahko torej pričakujemo, da bo letošnja dobra letina s povečano ponudbo prispevala k stabilizaciji tržišča in cen teh pridelkov, s tem pa k enakomernosti in cenejši preskrbi mestnega prebivalstva. Pokazalo pa se je, da letošnji večji pridelek ne bo v vsakem primeru prispeval k izboljšanju in povečanju potrošnje, če ne bodo pravočasno rešeni razni problemi, ki so zvezani s prodajo teh pridelkov.

Prodaja sadja in vrtnin je predvsem odvisna od gospodarskih organizacij, ki sodelujejo v prometu (od zadružnih organizacij, trgovinskega omrežja, predelovalne industrije in zunanjetrgovinskih organizacij), ter njihove organizacijske urejenosti in pripravljenosti, da odkupijo in prevzamejo pridelane količine.

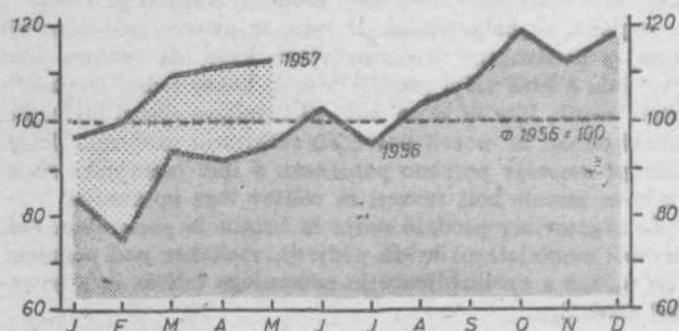
Temeljni člen v prometu s kmetijskimi pridelki, torej tudi z vrtninami in sadjem, so kmetijske zadrage, ki so po veljavnih predpisih skoraj izključno upravičene odkupovati. Kolikor koli je prenos odkupa na zadrage pokazal pozitivne rezultate, so vendarle prišle do izraza tudi razne slabosti zadružnih organizacij v prometu, ki so se odkrile v slabi komercialni službi, v nezadostni tehnični opremljenosti, v nezadostnem poznavanju tržišča itd. To je neizbežno vplivalo na odkup in prodajo tržnih presežkov sadja in vrtnin v letošnjem letu.

Poslovanje zadrug je otežkočeno tudi zaradi pomanjkanja tesnejših vezi z gospodarskimi organizacijami bodisi s kontrahiranjem bodisi s komercialnimi pogodbami. Za vzpostavitev takih zvez, ki so dejansko zelo primeren način za povezovanje pridelovalnih in potrošniških področij, je primanjkovalo iniciative in aktivnosti tako pri zadrugah kakor še bolj pri gospodarskih organizacijah. Glavni vzrok, zaradi katerega so se gospodarske organizacije izmikale vzpostavljanju poslovnih zvez s kontrahiranjem, je bilo vprašanje jamčenja minimalnih cen. Zadrage so večinoma vztrajale pri tem pogoju, gospodarske organizacije pa ga niso sprejele, ker si niso mogle zagotoviti sredstev za kritje razlik v primeru, da bi se znižale tržne cene pod zajamčene cene. Medtem ko so nekateri ljudski odbori (na primer Zagreb, Reka, Bor, Zenica, Tuzla itd.) določili sredstva v ta namen, so to drugi odklonili in prepustili podjetjem, da navezujejo poslovne zveze po lastnem preudarku. Pomanjkanje bolj čvrstih poslovnih zvez ni vplivalo samo na neredno dostavo sadja in vrtnin v potrošniška središča, temveč tudi na krepitev kmečkih trgov, kar lahko v našem položaju samo poveča neurejenost tržišča.

Zadružne poslovne zveze, ki se še organizirajo, niso mogle letos nuditi potrebne pomoči kmetijskim zadrugam glede prodaje blaga. Vendar so se v nekaterih primerih po nepotrebnem vrtnjale v promet med zadrugami in potrošnim tržiščem, včasih pa so si tudi prizadevale, da bi monopolizirale tržišče, kar je vsekakor negativno vplivalo na prodajo. Zato ostaja vzpostavljanje neposrednih in močnih poslovnih zvez med zadrugami ali poslovnimi zvezami ter potrošniškimi središči eden izmed osnovnih pogojev za stabilizacijo tržišča s sadjem in vrtninami, ker mora skrajšati pot blaga in izločiti iz prometa odvečne posredovalce.

(Nadaljevanje na 4. strani)

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

Indeksi industrijske proizvodnje, osnova povprečje l. 1956 je 100

Industrijska proizvodnja je tudi v maju še naprej naraščala. V celoti je bila za eno točko večja kakor v aprilu. To je izredno visok rezultat, če upoštevamo majhno število delovnih dni zaradi prvomajskih praznikov. V primerjavi s lanskim letom je proizvodnja večja za 21 odstotkov napram prvim petim mesecem l. 1956, za 6% pa v primerjavi s povprečno mesečno proizvodnjo. Že tri mesece se vzdržuje industrijska proizvodnja na indeksu 121 in presega ta rezultat vsa pričakovanja. Razen v tobačni industriji, v kateri se je zaradi slabega lanskega pridelka močno zmanjšala proizvodnja fermentiranega tobaka, je porasla proizvodnja v oseh industrijskih vejah ter v industriji oseh ljudskih republik.

Ta nagli porast industrijske proizvodnje je na več načinov vplival na splošna gospodarska gibanja v državi. Na prvo mesto prihaja visoka proizvodnja blaga za široko potrošnjo. 23-odstotni porast v primerjavi s istim razdobjem lanskega leta je bil dosežen ne samo s proizvodnjo osnovnih predmetov široke potrošnje, kakor so obutev, obleka, živila in tobak, temveč se izbira čedalje bolj dopolnjuje z električnimi aparati za gospodinjstva, s kovinskim blagom za široko potrošnjo, dvokolesi, motornimi kolesi itd.

Povečani obseg proizvodnje je ustvaril osnovo za povečanje izvoza industrijskih izdelkov. V tem razdobju se je posebno povečal izvoz izdelkov metalurgije, kemične, lesne in tekstilne industrije. Porast proizvodnje pa je izzval tudi porast uvoza, in to predvsem surovin. Ta uvoz se je v primerjavi s istim razdobjem l. 1956 podvojil (v tem uvozu so tudi rezerve za kasnejšo proizvodnjo).

V minulih petih mesecih se je nedvomno povečala tudi delovna storilnost. Povečanje števila zaposlenih je bilo mnogo manjše kakor pa povečanje proizvodnje. Medtem ko je proizvodnja porasla za 21 odstotkov, se je povečala zaposlenost v industriji za 6 odstotkov. Če bodo te težnje, ki so prišle do izraza doslej, vzdržale do konca leta, bo v l. 1957 realiziran doslej največji porast delovne storilnosti v industriji.

OSNOVNI INDUSTRIJSKI IZDELKI

Mesečno povprečje proizvodnje januar—maj

	1956	1957	Indeksi
Električna energija (mil. kWh)	391	487	126
Premog (tisoč ton)	1.335	1.502	113
Metalurški koks (tisoč ton)	68	87	128
Surova nafta (tisoč ton)	22	32	145
Predelava nafte (tisoč ton)	65	81	125
Surovo železo (tisoč ton)	50	57	114
Surovo jeklo (tisoč ton)	72	85	119
Valjano blago (tisoč ton)	56	50	139
Aluminij (ton)	721	1.222	169
Elektrolitski baker (ton)	1.505	2.088	138
Cink (ton)	5.634	6.582	113
Votlo steklo (ton)	2.657	2.370	89
Cement (ton)	105	135	131
Zoeplena kislina (ton)	21	29	138
Kmetijski stroji (ton)	1.110	1.333	120
Topornjaki (kosov)	217	257	119
Rezan les (tisoč kubičnih metrov)	140	157	112
Bombažne tkanine (mil. kv. metrov)	14	17	121
Volnene tkanine (tis. kv. metrov)	2.194	2.611	119
Obutev (tisoč parov)	1.408	1.752	125
Jedilno olje (ton)	2.255	1.931	86
Tobačni izdelki (ton)	1.224	1.583	113